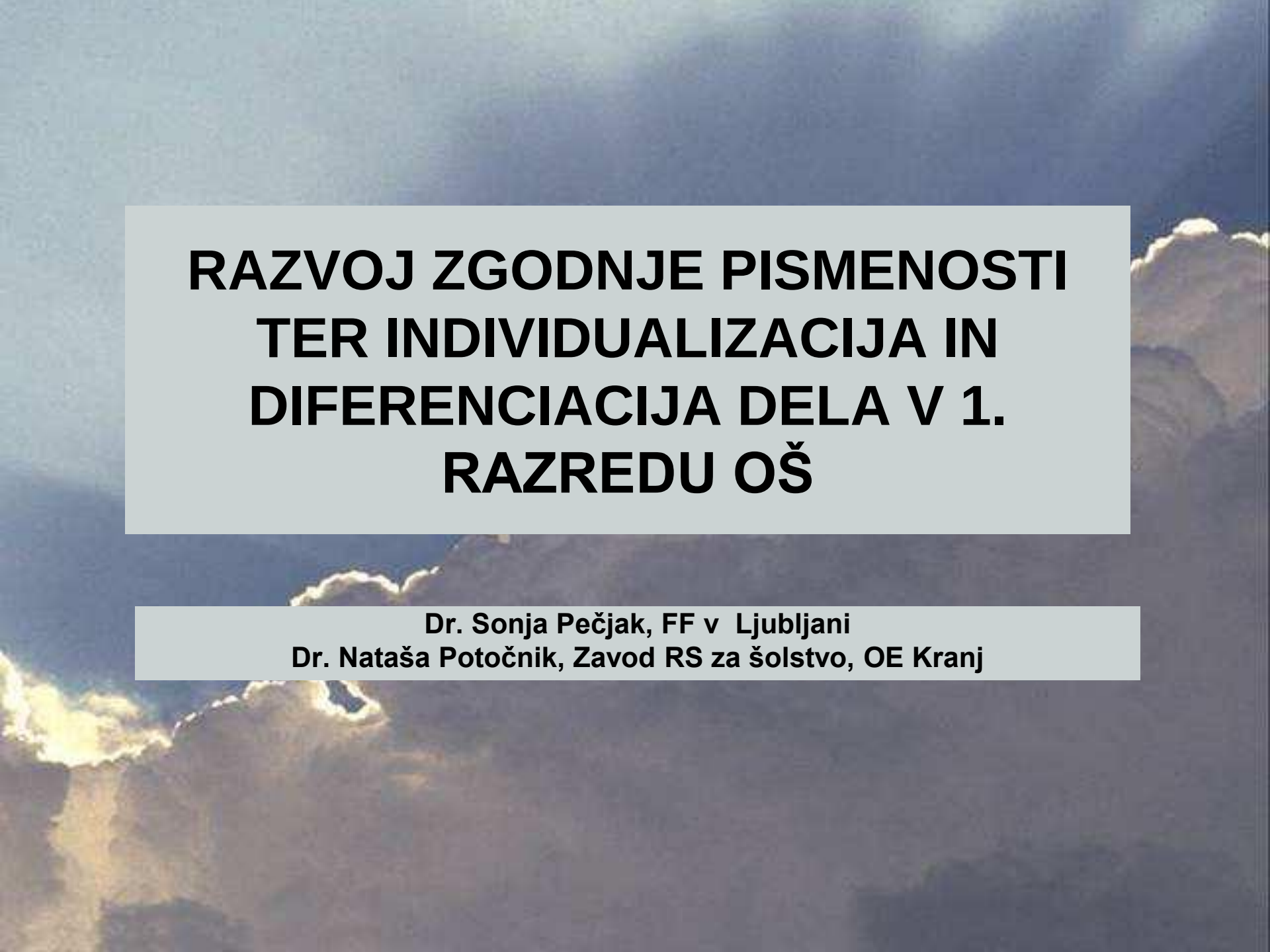

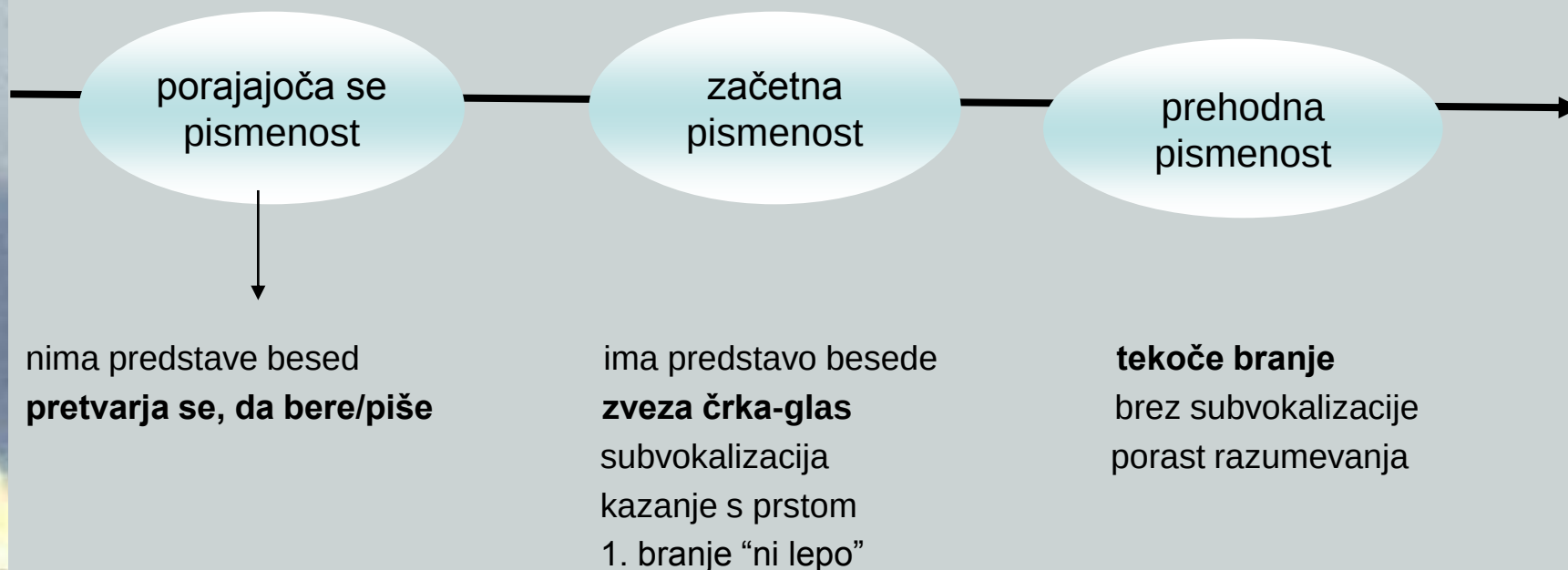

RAZVOJ ZGODNJE PISMENOSTI TER INDIVIDUALIZACIJA IN DIFERENCIACIJA DELA V 1. RAZREDU OŠ

**Dr. Sonja Pečjak, FF v Ljubljani
Dr. Nataša Potočnik, Zavod RS za šolstvo, OE Kranj**

Razvoj zgodnje (bralne) pismenosti

Model razvoja zgodnje pismenosti (Barone, Mallette in Xu, 2005)

ZAČETNO BRANJE (tehnika)

“KLJUČI”

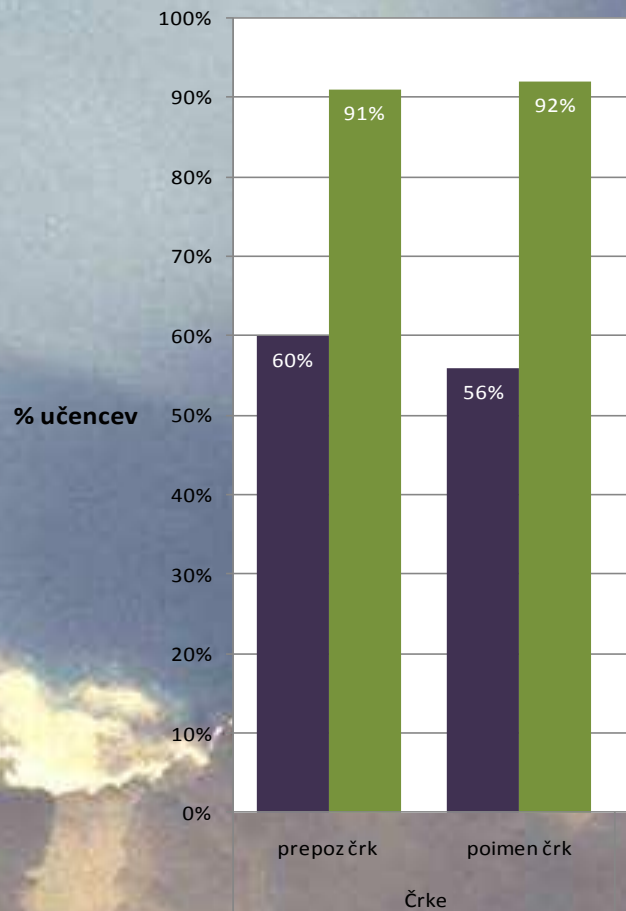
- glasovno-črkovni
- semantični
- sintaktični

FONOLOŠKO
ZAVEDANJE

- prvi glas
- zadnji glas
- slušna analiza
- slušna sinteza
- razlikovanje 1. glasu

Rezultati slovenskih učencev – razvitost “ključev”

1. glasovno-črkovni ključ

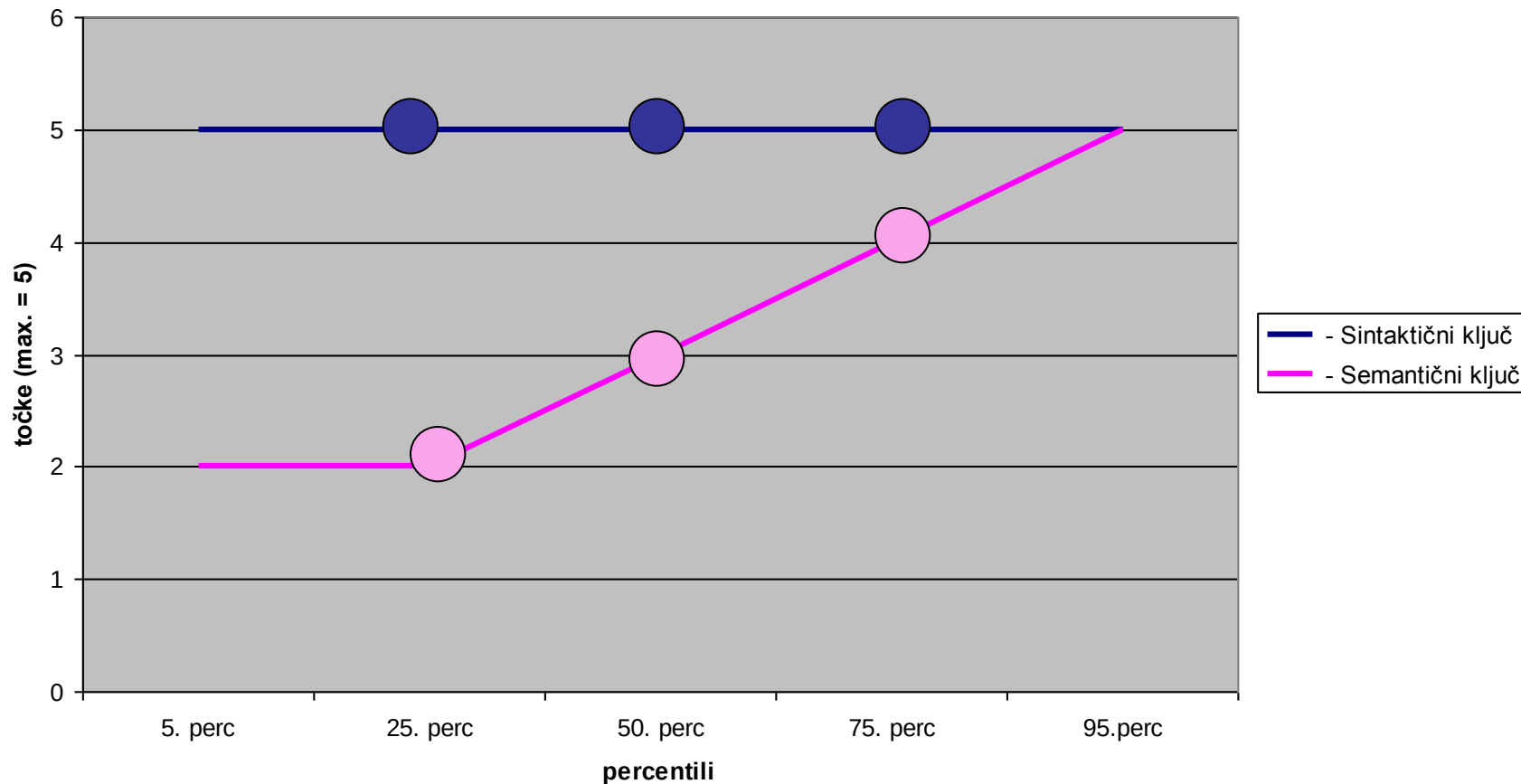
OSBZ:

Prepoznavanje črk (slušna → vidna pod.)

Poimenovanje črk (vidna → slušna pod.)

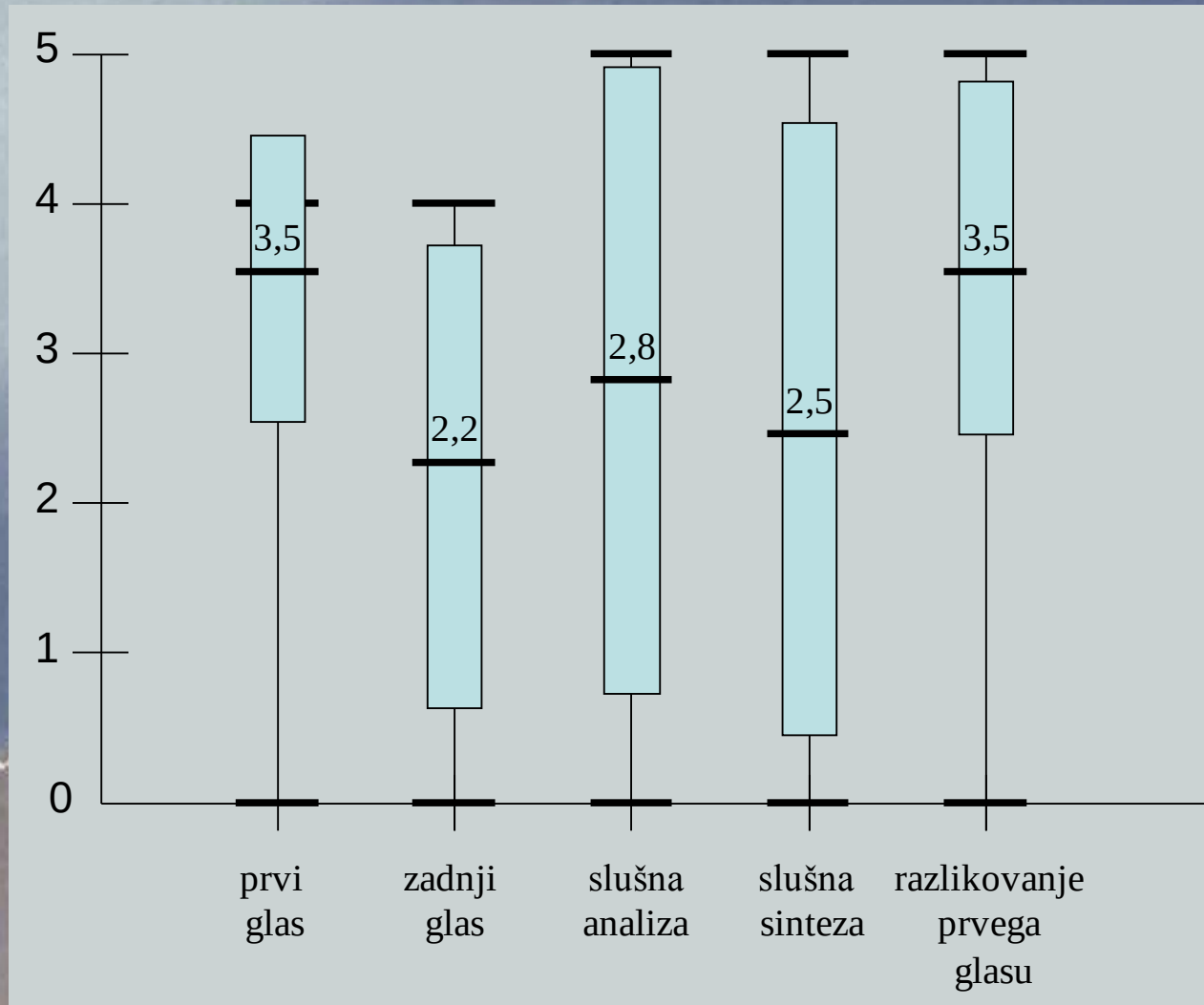
semantični in sintaktični ključ

Podporni ključ ob koncu 1. razreda

Fonološko zavedanje

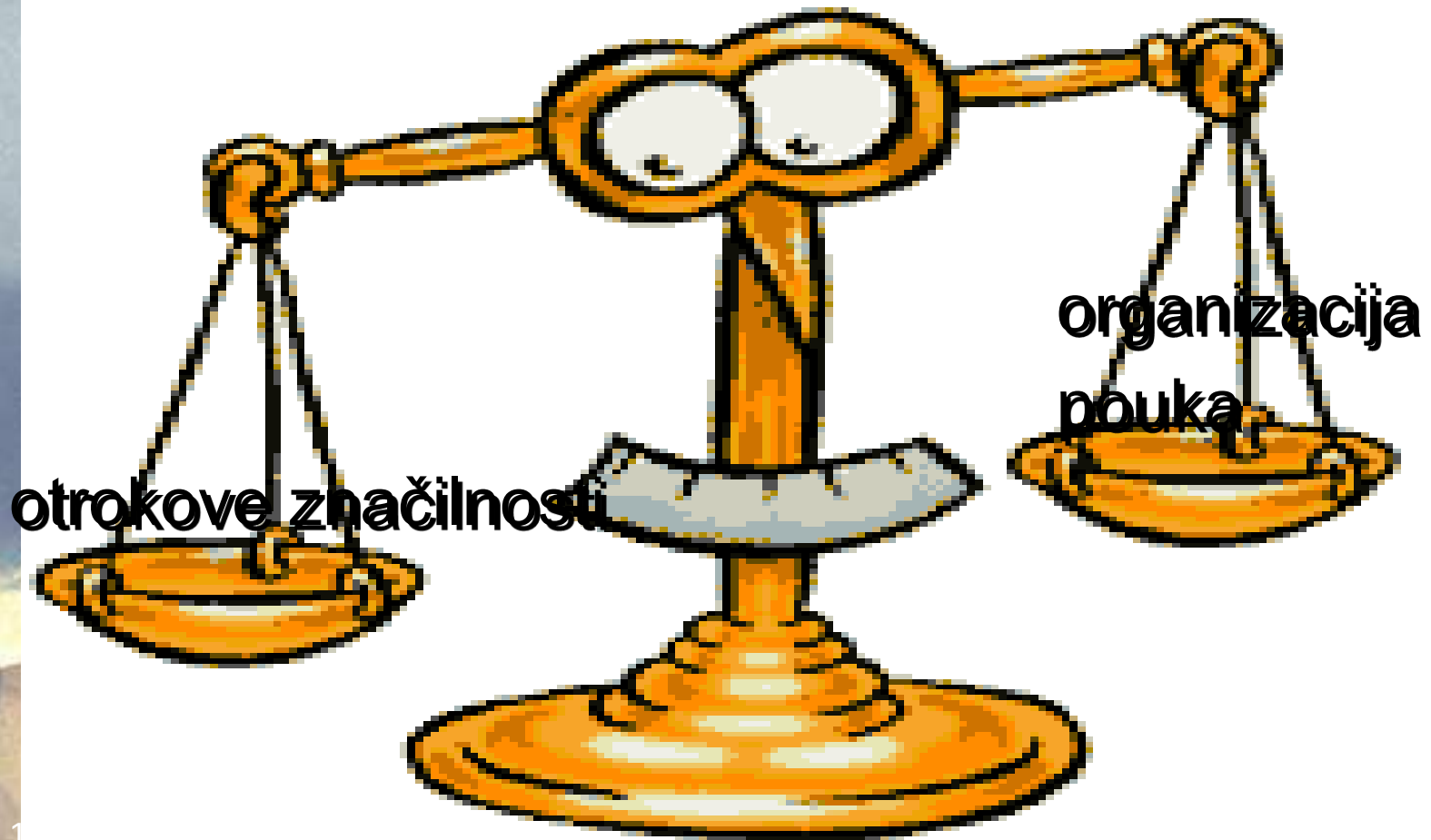
Razpršenost v rezultatih fonološkega zavedanja pri učencih na začetku 1. razreda

Razlike med učenci v hitrosti glasnega branja

Individualizacija in diferenciacija opismenjevanja

število otrok

**predpisi, pravilniki
šolskega polja**

**≠ zunanja
diferenciacija**

Kako diferencirati?

- Didaktično-metodično ali vsebinsko-tematsko?
- Poučevanje temeljnih elementov branja in pisanja – večji vpliv na pismenost,
- vsakodnevni in visokokvalitetni pouk temeljev začetne pismenosti glede na posameznikovo raven znanja.

Temelji začetne pismenosti – eksplicitno poučevanje in opora

- Govorni razvoj,
- razvijanje bralnega interesa,
- slušno razumevanje,
- glasovno zavedanje,
- zavedanje koncepta tiska,
- poznavanje črk – glasovno-črkovni ključ,
- poimenovalna zmožnost za hitro prepoznavanje besed,
- bralno razumevanje,
- tekoče branje,
- natančno pisanje.

Stopenjski pouk

3. stopnja:
intervencijski program,
izven pouka

2. stopnja:
diferencirano delo v
manjših skupinah

1. stopnja:
visokokakovosten
pouk za vse učence

Organizacija pouka

- Delo v heterogenih skupinah, občasno v homogenih (z učiteljem),
- heterogene skupine samostojno izvajajo dejavnosti za razvoj pismenosti,
- homogena skupina dela z učiteljem (nujnost prehajanja iz skupine v skupino)

- Učenci niso ves čas v eni skupini (zunanja diferenciacija).
- Prehajajo glede na napredek, glede na vsebine in interes.
- Skupine so neučinkovite, če so otroci razvrščeni samo po enem kriteriju.
- Delo v skupini, ki dela z učiteljem, pa je najučinkovitejše, če so v njej otroci s podobnimi značilnostmi.

Centri dejavnosti

- **Namen:** samostojno delo, medvrstniško učenje/sodelovanje; razvoj temeljnih gradnikov,
- izvajanje **obveznih** (povezanih s skupnim delom) in **izbirnih** dejavnosti,
- **učitelj** med tem dela samo z eno skupino (sistematično opismenjevanje, glasovno zavedanje, grafomotorika ...);
- ključno – kvalitetno diferencirano gradivo

Centri dejavnosti

- **slušno zaznavanje** – začetno (poslušajo naravne glasove, iščejo rime, zaznavajo dolžino besed, zloge, iščejo 1. glas ...) in napredno (glaskovanje daljših, zapletenejših besed – lahko ob stavnici; odstranjevanje glasov, dodajanje glasov, pomoč učencem na začetni stopnji;
- poslušanje z razumevanjem, pisanje, grafomotorika, vidno zaznavanje, branje.